

au împartășitu pre poporul alesu prin revelațiune, ôre cadem si densi in retaciri atât de mari ca si iudeii?

Inse presupunerile eventuale se paraliséza. Căci poporul israiltenu fiindu împartășitu in adevveri positive, si prin revelațiune cunoscându unu parinte in ceriu carele 'lu povatuesce, multimitu in acést'a credinția și speranția nu se innaltă insusi dela intunerecu la lumina. Apoi evreulu neci dela natura nu erá atât de speculativu ca si elinulu, si totusi poporul israiltenu înca si-ar fi avutu filosofii sei si fora revelațiune. Ér déca provedinti'a împartășia in revelațiune spiritele speculative eline; aceste verosimile si ar fi formatu o teologia científica. Déca deci rolele poporaloru cu privire la revelațiune erau altcum împartite, atunci si cultur'a loru spirituala se desvöltá cu totulu in alta directiune.

Caus'a pentru carea tocmai acestu poporu putienu speculativu au fostu chiebatu se fia portatoriulu revelațiunei ni-o esplica s. apostolu: „si cuventulu meu si predicarea mea nu erá cu cuvintele induplecatóre ale intieptiunei omenesci, ci in vedirea spiritului si a puterei; că credinti'a vóstra se nu fia dupa intieptiunea ómeniloru, ci dupa puterea lui Ddiu.“²⁾ Si precandu intre poporul alesu se respandea lumin'a adevverului de susu din generatiune in generatiune; poporul elinu, 'si inchiná fructele cele mai nobile produse de spiritu omenescu, ideei religiunei. Colo poporul gratiei cu adevveri supranaturale, ici maestrulu scintieloru omenesci; colo ni se presentá culmea perfectiunei la carea sa potutu omulu innaltá din proprielei puteri. Si împreunarea ambeloru a fostu preintipiurea unei uniri cu multu mai maretie, unirei realizate prin urziatoriulu tuturoru revelațiuniloru, in iasusi person'a mantuatoriului Christosu.

Acést'a inse nu va se dica, că, elenismulu prin alterarea doctrinei testamentului vechiu, dupa unu siru de straformari ar fi produsu doctrin'a testamentului nou, ci din contra elenismulu si-a insusitu adevverurile cuprinse in iudaismu, au cercatu a le sistemisá, prin speculatiune filosofica a descoperi comori noi si a le desvöltá dialecticu. Precum Dumnezeirea nu s'a stramutatu prin intrupare, ci ca omu a devenitu mai intielegibila pentru mintea omenésca; astfelu nu a produsu neci împreunarea revelațiunei testamentului vechiu cu productele spiritului elinu o a treia directiune medilocitória, ci au devenitu nunai mai chiara, decât mai nainte.

Inse aberatiuni n'au lipsitu neci aici. Unii se lipéu mortisiu de traditiune, respingandu totu

ce era nou, éra altii de bucuri'a vietii noi careia se facura partasi, s'au lapadatu cu totulu de cei vechia. Ambele extreme sunt productele naturali ale spiritului tempului de atunci. Altcum astfelu de aberatiuni nu sunt rare neci in teologi'a de astadi. Ambele extreme le vedemu apoi desvoltate cu tóta energi'a, pana la fanaticismu. Léganulu Judaismului, Palestin'a au formatu centrulu ultra ortodocsismului, facia de elenismu; aici, in scól'a lui R. Akibas, se face inceputulu rabinismului pocitu, fora asemenare in istori'a culturai omenesci, unu memento este acést'a pentru alipirea nemarginita catra cele vechi. Pentru fideliu acestei directiuni crestinismulu firesce na potutu fi acceptabilu tocmai sub cuventulu că este un ce nou. — Ciocnirea elenismului cu iudaismulu, au produsu stagnarea acestuia, apoi respingerea crestinismului, si in fine regretabil'a lui conservare pana in dilele de astadi.

Sfasiarea au fostu provocata prin pre marea téma de elenismu, carele patrusesse pana in Palestina. Aici se infiintara gimnasilu si amfiteatre pagane, si se introdusera prin forcia festivitati in onóra lui Bachus si a altoru diei pagani. Aici, prin scolile filosofice eline se respandea filosofi'a elina si in deosebi a periculosiloru epicurei, farmecandu si cele mai geniale spirite, si desfigurendu mai cu totulu ideile iudaice. Desnationalisarea din Palestina inse dispare, indata ce vom privi spre Egiptu. Aici intemeiara Ptolemei o patria nóua pentru iudei. Si mai deodata cu transplantarea iudeiloru in Egiptu, unde odinóra geméu in servilismu, se intemeia acolc si unu centru pentru cultivarea scintieloru, unu asilu pentru literati, anume scól'a din Alexandria, cetatea museloru; aici aduná influinti'a si aurulu monarchiloru egipteni in restempu scurtu bibliotec'a cei mai mare din lume, si acést'a devine locul de intrunire pentru cele mai mari celebritati scientifiche.

In acestu periodu cade traducerea testamentului vechiu in limb'a elina. Si prin acést'a se face unu inceputu pentru penetrarea eliniloru in scriptele sante ale iudeiloru. Evreii insisi incepu a se folosi de testulu elinu in locul celui ebraicu. Astfelu devine idiomulu elinu pentru densii santu, apoi comunicarea cu filosofi elini cari se interesau de cartile loru religiose si schimbarea ideiloru cu densii au trebuitu se influentieze asupra constintiei loru religiose. Nu e mirare deci, că in departati dela templu si sinedriu, si incunjurati de eruditiunea si filosofi'a elina, intratat'a devenira elenizati, incatu palestinensii se indoiau a-i mai recunósce de frati. — Si instituirea templu nou cu o preotimie schismatica. Si creara o literatura propria si si intemeiara scoli de aceiasi directiune. Judaismulu devine totu mai multu amenintiatu cu

²⁾ I Cor. 2, 4.

perire si aprópe absorbitu de catra elenismu. Se desvólta unu sistemu bine cugetatu, unu feliu de eclécticismu, compusu din elemente aristotelice, stoice si mai vertosu platonice, pe bas'a iudaismului mutilatu. Astfelu se întemela teosofia iudaico-alessandrina, cu reprezentantele ei genialu Filo. Acést'a scóla, inca s'a pré indepartatu de revelatiune, spre a puté acceptá crestinismulu. Ba au luatu o positiune inca mai ostila facia de crestinismu decâtu antipod'a ei, rabbijnismulu. Din acést'a teosofia se desvólta apoi noulu platonismu, pre carele la renascerea studíaloru classice ér 'lu vedemu reinaltienduse dintre ruinele antice, totu anticrestinu pré cum erá odinióra, spre a produse paganismulu modernu, filosofi'a humanismului de astadi.

Éta cum se estindu ambele directiuni retacite, produse prin conflictulu iudaico-elinu, pana in tempulu presentu. Cu sfasierea iudaismului si elenismului inse nu sau finitu sguduirea, cáci ambe directiuni se sfasiara iérasu in nenumerate nuance. N'a esistatu poporu la carele se se fi afflatu in acelasi tempu atát de diferite vederi religióse, ca si la poporulu israiltenu pe tempulu nascerei mantuatoriului Christosu. De aci provine apoi turburarea la ivirea lui, caotele de opiniuni despre doctrin'a si persón'a lui. Déca erá iudaismulu inea totu celu vechiu, neatinsu de elenismu, si prin urmare nesfasiatu in partide si secte, atunci de siguru neci biserici'a primitiva nu intimpiná obstaculele cu cari au avutu se se lupte. Cáci dela iudaismulu sfasiatu, se transplantara in sinulu bisericeii crestine unele vederi, cari de feliu nu contribuiau la promovarea religiositatii si la desvoltarea doctrinei pure, o secta ca si a Alcoseitóru sa pututu ivi numai in sinulu iudaismului de atunci. — In Alessandri'a inca n'a remasu biserici'a intacta de spiritulu dominante acolo. Tocmai si aceia cari 'si lapadara teosofi'a spre a accepta crestinismulu, au mai pastratu unele vederi nedemne de doctrin'a noua. Si acést'a a fostu cu atát mai posibilu si si esplicabilu, cu cât adeveturile crestine erau atunci numai in germine, si nu atát de chiaru precisate ca si dupa incheierea lupteloru dogmatice. Da, platonismulu a fostu atát de inadecimatu in Alessandri'a incátu neci spirítele cele mai puternice Alessandrine, neci unu Clemente si Origenu nu remasera liberi de influinti'a lui.

Impreunarea iudaismului cu elenismulu a produsu déci o multime de retaciri. Dar in mediloculu acestóru retaciri se inhaltia totdeodata si maréti'a doctrina la aparintia debila si gingasia, inse plina de putere cunoscuta numai ini-mei credintióse.

Din cele espuse este evidentá insemnatatea paganismului in istori'a revelatiunei. — Transi-

tiunea din testamentulu vechiu in celu nou este medilocita prin impreunarea ideilor eline cu revelatiunea iudaica. Precum imperiulu romanu au fostu chematu a uni sub sceptrulu seu integru pamentulu cunoscutu, spre a inlesni predicarea evangheliei; astfelu a fostu chemata si egemonia spiritului elinu a produce o unitate in idei, inclinabila pentru acceptarea revelatiunei ultime. Da, elenismulu a trebuitu se se impreune cu orientulu, spre a se respandi intre omenime spiritulu elinu-orientalu; si apoi forci'a armeloru romane se adauge catra unitatea spirituala si unitatea politica.

Correspondenti'a

dintre id-nii Vasile Alecsandri si Ion Ghica.

Mircesti, 1880.

Amice,

Amu perdutu in dilele trecute unu tovarasiu de copilaria care purtá unu nume mai multu de siatra decât de salonu, cá-ci se numea Porojan! Elu a fost unulu din robii nostri, tieganu lingurariu de soiulu lui, in sa pitariu de meserie.

Marturisescu ca m'amu simtitu cuprinsu de o adâncea mahnire când amu afflatu cá elu s'a mutatu cu siatr'a pe ceea lume, cá multi din contimpuranii mei, boeri, tierani si tigani, cu care m'am incalzit la sórele Moldovei timpu de jumetate de secolu si mai bine! — Am perdutu in Vasile Porojanu pe celu de pe urma marturu alu inceputulu vietii mele, rivalulu meu in joculu de arsici si in asverlitura de petri pe deasupra bisericeii Sfântului Ilie din Iasi, vecina cu casa parintésca.

Valurile lumii si treptele sociale ne-au despartitu de mult unulu de altulu; eu innaltiendu-me pe scara mai pana in verfulu ei, si elu remanendu josu fara a putea pune piciorulu nici macar pe anteia treapta; in sa, acum 50 de ani eramu amendoi egali dinaintea sórelui fiindu deopotri va parlitu de densulu si formamu o pareche nedespartita decum reserea lumin'a dilei pana ce apunea. — Pómele din gradina nu apuca niciodata a se cóce din caus'a nóstra, cáci amendoi stiamu a ne acatiá ca veritiele pe verfurile cele mai nalte ale copaciloru roditori. Évreii nu mai indrasneau a trece pe strad'a casei nóstre din caus'a sburatairiloru de petri cu care ei improspamu.

Mesteri in arta de a furá merele si perale de pe crengi; indresneti la asaltulu stoguriloru de fenu, din verfulu carora ne placea a ne dá de-a rostogolu; neobositi la „Pnea-Gaea“, la „Poarca“, la „Tirca“ si chiar iscoditori de noue jocuri, eramu mandri unulu de altulu! Singura deosebire ce esistá între noi doi consistá intr'aceea ca pentru faradelegile nóstre copilaresti numai Porojan era pedepsitu de catra jupunésa din casa, mama Gahitia! Cate batai aman-catu elu sermanulu! pe socotéla mea! . . . De-abia scapatu din manele jupunesei cu chic'a toporu si cu obrazii bujorati de palme, elu alergá la mine si ui-

tandu usturimea, me indemnă se ne jucamu in puf. Eu 'lu mangaieamu dandu-i cateva parale turcesti ca se cumpere halvitia si si nit, doue *friandize* cum dicu francesii, doue *delicatessen* cum dicu nemtii, pentru care Porojan eră in stare se-si venza caciul'a deca a fi avut-o, si eu in stare se-mi dau papucii din piciore.

Ce talentu avea elu pentru confectionarea arceloru de nuiele cu segeti de sindila! Cum stia de bine se inaltie smei de hartie poleita pana sub nori si se le trimeata ravasie pe sfara!... Acei smei cu codi lungi erau fabricati de dascalulu bisericeii si purtau pe fati'a loru urmatorele cuvinte scrise cu slove cirilice;

„Afurisitu se fie cu totu neamulu lui, si se arda in jarateculu iadului acelu care ar gasi acest smeu cadutu si nu l'ar aduce in ograda Stantulu Iliu.“

Smeulu sforeindu purtă acestu blastemu pe deasupra orasiului, fiindu panditu de toti baetii mahalorlu, si candu i se intemplă se cada din vezduhu devenea prad'a loru; blastamulu nu producea nici un efectu, din caus'a ca hotii nu stiau carte; inse Vasile Porojan pleca indata ca se-si gasésca pagub'a, séra peste zaplaze, peste garduri, pana ce dá de hoti, incepea cërta cu ei, si cateodata isbutea a se întorce cu o bucatica din cód'a smeului in mana, ér mai adeseori elu venea cu penulu velvoiu si cu camesi'a rupta.

Atunci fati'a lui se posomorea si ochii lui se aprindeau de dorulu resbanarii. Cu o iscusintia de selbaticu, elu 'si pregatea armele adeca o pétra rotunda legata de capetulu unni pac de sfóra si candu vedea pe deasupra capulu inaltiendu-se vre-unu smeu strainu deodata asverlea pétr'a in vezduhu si o asverlea cu atâta maestrie încât pétr'a sburá totdeauna pe deasupra sferii smeului si cadea iar langa elu.

„Alu nostru-i coconasiule!.. strigá Porojan cu glasu triumfatoriu; si in adevéru, tragendu sfar'a lui incalcita de aceea a smeului, acest'a incurendu cadea in manile nóstre.

Ce bucurie!.. Nici o comóra nu putea plati acea isbanda.

Tovarasinlu meu, pe langa aceste dispositii de sciintia strategica, mai posiede si aplecari artistice; elu suná din dramba cu unu talentu la care nu amu pututu ajunge niciodata si pe care 'lu admiramu mai multu decatu am admiratu mai tardiu talentulu lui Liszt... sciá se imiteze siuerulu sierpiloru si se-i cheme astfelu la elu, candu ne rataceamu impreuna prin fenatiile in florite din lunca dela Mircesti... si in sa tóte aceste aptitudini ale lui fiindu nesocotite elu a fostu destinatu a deveni pitaru.

Intr'o buna diminétia Porojanu a fost datu pe man'a unui brutaru pentru ca se invetie a plamadi pani, ciurecuri, colaci, coz naoi etc. si eu amu fostu trimisu la pansionulu d-nului Victor Cuenimu ca se invetiu totu ce se invetiá pe atunce: unu picu de frantiuzésca, unu picu de nemtiésca, unu picu de grecésca si ceva istorie, si ceva geografie pe deasupra.

Adio nepasare a copilariei! adio libertate! adio fericire!

Ce-a fi patitu tovarasiulu meu sub lopata brutarului, nu stiu, dar cât pentru mine 'mi aducu aminte ca, lipsitu de Porojan, imi pareca ca eramu o fiantia fara umbra.

Acea viétia noua de scolaru inchisu in sal'a de studiu, ghemuitu pe unu pupitru si condamnatu

a invetiá pe de rostu verbui franceze, germane si grecesti; a) obligatia de a ne trezi diminétia in sunetulu unui lighean de alama lovitu ca unu tamtam chinezescu de dómn'a Cuenimu; sil'a la care elevii erau supusi de a mancă bucate cu care nu erau deprinsi; o mie de mici miserii ce sunt legate de bietulu copilu esitu din casu parintésca, fónéa, frigulu, neodiha, si esaminile dilnice a profesoriloru, me aduse la o desperare amara... Desi luamu parte la jocurile camaradiloru mei candu suná ór'a de recreatiune, in sa cea mai scumpa petrecere a mea consistá intru a me sui pe capr'a unei trasuri vechi si parasisita sub o siura deschisa din tóte partile. De-acolo priveamu cu melancolie dealurile Socolei, miscarea noriloru pe intinderea ceriului, trecerea carduriloru de cocóre prin aeru, drumulu vestitu a Bordii ce ducea in tiér'a de josu si mai alesu orizonulu albastru, orizonulu necunoscutu si plinu de o atragere misterioasa... Dorulu de caletorii se desteptase in mine decandu intr'o nópte, doi scolari, fratii Cuciu, ne povetisera nenorocirile lui Robinson Cruzoe, si de-atunci mintea mea devenise unu muzeu de tablouri ce reprezentau corabii sfarmate de stinci, valuri de mare umflate cât muntii, cete de selbatici care frigeau ómeni pentru ospetiulu lor, etc.

Mare inriurire au esercitatu asupra imaginatiei mele de copilu intemplerile lui Robinson povestite de fratii Cuciu! Acesti elevi aveau o memorie estraordinara si aptitudine la invetiatura, doue calitati care erau de natura a-i duce departe... daca nu i-ar fi dusu in spanzuratórea de pe campulu Frumósei, ca paricizi, indemnati la crima de insasi mam'a lor...

Unu rege alungatu din tiér'a lui si-a fi aducendu adeseori aminte de tronulu seu anritu. Astfel imi aducu aminte eu de capr'a trasurei de sub siopronu. In momentele ce stiu creatu pe ea, imagin'a lui Porojan trecea pe dinaintea ochiloru mei tintiti, inse nu négra si vesela, ci pudruita cu faina si umilita de acést'a albétia nefrésca. Dupa dens'a veneau figurile celorlalti robi servitori din oas'a parintésca si anume: Stoica, viziteulu tatánemeu care avea manie de a fara tingirile cu bucate din curtile boeresci pe unde prietile meu se ducea in visita, si le ascundea in laditi'a trasurei, fara a se gandi ca va fi tradatu de mirosulu bucatelorlu si de zinghenitulu tingiriloru urduoate pe pavea. Ana, femeea lui pe care elu cerea se o lese sub cuventu ca: *i s'a invechitu tigan'a*. — Costachi bucatariulu, care nimerea fórte bine sarnalele, ihuelele, ostropetiurile, etc., dar se incurcá in blanmangele, caci le dá unu mirosu de soponu... *inde*, eră obligatu se le manance intregi. Casandra, Maria si Zamfira trei fete frumóse pe care mama Gahitia le luase cu desila din Tiganimea dela Mircesti pentru ca se-le crésca in casa, se le deprinda a cóse la gherghef, etc. — Casandra, alba ca o fata de boieru, se inamorase de Postolachi cobzarinlu de la tiéra, si dorea se se marite cu elu, in sa jupunésca o casatori fara de voie cu Costachi bucatariulu, obligandu pe Postolachi se-i cante la nunta! — Zamfira mai norocita, isbuti a fugi cu Didica scripcarulu de la care amu adunatu mai multe cantece poporale, si a-duce o viétia nomada cu iubitululu ei pana a muritu, nu se stie cum si unde.

Cât pentru Porojan, elu deveni unu pitaru de frunte sub ciomagulu profesorului seu si fu ridicatu la rangulu de ciurecaru a casei. Carier'a lui fu astfel desemnata pe gur'a cuptoriului cu litere nesterse de

carbune!... Domnii tierii putéu se se mazilésca; datinile putéu se se schimbe in Moldova, fati'a lumii putea se se prefaca in ori ce modu; eu, tovarasiulu lui de odinioára, puteamu se devinu din simplu Comis ce eramu, postelnicu mare, Ministru, Domnu chiar!... Postolachi avea se remaie pitaru si numai pitaru pana la sfrisitul vietii sale!... Stranie nedreptate a sórtei!

(Va urmă.)

P. T. Domnule!

Influinti'a ce o are directiunea creşterii femeiesci asupra viitorului unei natiuni este în genere cunoscuta.

Nu mai pucinu avemu cu toti trist'a esperintia, ca nisuintiele si zelulu ce s'au desvoltatu în timpulu mai din urma si se desvólta si astadi din partea autoritatilru nóstre bisericesci cu privire la înnaintarea învetiamentului superioru nationalu pentru partea barbatésca, n'a îmbracisatu cu aceeaşi caldura, nu cultivéza în mesura egala si creşcerea mai înnalta a secsului femeiescu, si ca in specialu pe vastulu teritoriu alu comitatului Bihoru, locuitu în mare parte de romani, n'avemu macaru unu institutu pentru creşcerea de fete romane.

Confrontarea acestoru dóne împregiurari a datu îndemnul si a escitatu în inteliginti'a nóstra de aice dorinti'a ferbinte, ca si pe acestu terenu, se rapareze cât se pôte de curendu neglesele trecutului.

Inca pe la anii 1868—1871 se întrunise aici unu comitetu, cu scopulu de a realisá frumós'a ideia a înfiintarii unui institutu de creşcere pentru secsulu femeiescu, pe calea asociarii, cu spriginulu tuturor romanilor bine simtitori.

Apelulu acestui comitetu facutu la adres'a celoru mai de aprópe interesati a datu în tóte partile de cea mai caldurósa partinire, si colectele, apoi petrecerile publice iniçiate si esecutate pe acelu timpu, au produsu unu resultatu deplinu satisfacatoru în favorulu institului.

Pe cât înse au fostu de îmbucurátore succesele inceputului, pe atât de trista fu epoc'a de stagnare ce i-a urmatu.

Dar idei'a salutãria pe unu timpu data uitarii, o vedemu reimprospetata.

Inteliginti'a romana din Oradea-mare, in adunarea ei tinuta la 28 augustu a. c. decise a pasi de nou cu acést'a cauza pe terenulu activitatii, si pentru ca activitatea ei se fia condusa în directiunea si dupa modalitatile, ce le va statori întrég'a inteliginti'a romana din giuru, totu atunci redica la valóre de concludu convocarea unei adunari generale pe diua de 14 septembrie a. c. e. nou, dupa miédiadi la 5 óre in Oradea-mare, sal'a otelului „Arborele verde.“

Dreptu aceea, în numele inteligintiei din locu, conformu însarcinarii primite din partea aceleia, subscrisii viu a Te invitá P. T. Domnule, la adunarea generala deşipta pe terminulu de mai susu, rogandu-te, ca insocitu si de alti cunoscuti din giurnlu DTale, se binevoiesci a partecipá la acea adunare, dându-ne astfelu concursulu moralu la continuarea pasiloru intentionati intru realisarea ideii de mare insemnatate.

Din adunarea inteligintiei romane oradane, tinuta in Oradea-mare la 28 augustu 1880.

Cu stima

Teodoru Kóváry,
presiedinte.

Ioanu Popu,
notariu

D i v e r s e.

† **Necrologu.** Comun'a bisericesca romana gr. or. din orasiulu M. Radna in comitatulu Aradului aduce la cunoscinti'a bisericii si a natiunii trist'a scire cá credinciosulu ei poporénu *Nicolae Triponu* mai multi ani, fostu primariu si epítropu bisericescu in 18 Augustu s. v. a. c. au reposatu in Domnulu in etate de 69 de ani. Viéti'a acestui poporénu a fostu plina de virtuti si pôte servi de modelu la toti. Din omu seracu prin buna crutiare si sirguintia si-a astrensu o avere frumósa, (in v. 6000.) si la capetulu vietii sale testandu erediloru sei nu si-au uitatu de biserica s'a pe partea carei'a inca a testatu: a) o casa (in v. de 800 fl.) b) 1/4 sesiune de pamentu (in v. de 700 fl.) c) un'a vinia, (in v. de 300 fl.) d) si optu vase pline cu vinu, (in v. de 300 fl. v. a.) care tóte valorédia 2100 fl. v. a. puindu conditiune, ca din venitul acelor'a se se faca pentru prima data unu clopotu mare la s. biserica ér de aci încolo s fia fundatiune. Immormentaria i-a fostu in 19 Augustu cu 3 preoti si a fostu petrecutu de poporu numerosu pana la mormentu. Comuna bisericesca prin repausatulu au perdutu pre unu fiu intru tóte credinciosu, ér natiunea pe unu tipu de caracteru ne patatn, despre acést'a pôte atesta inteleginti'a romana, care a avutu de a face cu elu la tóte alegerile din cerculu acest'a.

Fia-i memori'a binecuventata!

In numele comitetului parochialu *Demetriu Romanu* invetiarioru.

* **Deputati congresuali.** Dintre preoti suntu alesi: in cerculu electoralu Aradn, Revds. Domnu Iosifu Belesiu vicariu episc. in Oradea mare; in Chisineu, Revds. Domnu Petru Chirilescu protopresbiterulu Chisineului; in Pancot'a, Revds. Domnu Georgiu Vasileviciu protopresbiterulu Siriei; in Lipov'a, Revds. Domnu Ioanu Tieranu protopresbiterulu Lipovii; in Temisiór'a, Revds. Domnu Meletiu Dreghiciu protopresbiterulu Temisioii.

* **Domnitoriulu Carolu** a fostu numitu, siefunorariu alu regimentului alu 6-lea de infanterie de linia, care pórtá acuma numirea „Reg. 6 Printiulu Carolu alu Romaniei.“ Se anuntie acuma, cá cu oca-siunea reintórcerei sale principele Carolu va trece in revista acestu regimentu, care se afla de presentu in garnisóna la Budapest'a. Revist'a va avé locu pe campulu Rakos. Principele Carolu va petrece doue dile in Budapest'a.

* **Domnitoriului Carolu** i s'au conferitu din partea imperatului Germaniei, proprietatea regimentului de dragoni hanoverani Nr. 9, care se afla garnisonatu in Metz.

* **Principele de coróna Rudolfu** au fostu inaintatu la rangulu de generalu-maioru in armat'a austro-ungara.

* **Fundatiunea Emanuilu Gosdu.** Dupa inventariulu din 1880 starea *activa* a fundatiunei infintiãte din averea fericitului in Domnulu si nemoritoriului *Emanuelu Gosdu* este

v. a. fl.	598,293.34
Passiva	291,837.22

Prin urmare avere curata . fl. 306,456.12 in realitatile din capitala a caroru valóre creşce pe anu ce merge si in efecte publice in totu respectulu sigure.

Dela 1870 de candu s'a primitu fundatiunea de catra reprezentanti'a prevediuta in testamentu, a cu fl. 213,028.33 cr.

Dela acelasiu anu 1870 s'au datu in burse (stipendie) v. a. fl. 29,562.

Venitulu fundatiunei, pe 1880 este preliminatu
 cu fl. 40,642,06
 Erogatiuni fl. 25,719,80
 Remane prisosu fl. 14,922,17

Din acestea 1/3 parte s'a impartitu de curendu totu in stipendie pe 1880/81, era 2/3 se capitaliseza in sensulu testamentului.

* **Balulu din Siri'a** anuciatu in Nr. 33 ni se scrie ca a succesu preste asceptare bine. A fostu unu feliu de convenire a romaniloru de sub promontoriu si anume o convenire numeroasa carea remasa incantata de productiunile junimei din Siri'a si de atentiunea si afabilitatea arangeriloru in decursulu petrecerei. Iunii calusieri a caroru priviri Ti reprezentau caracterulu romanului: superbi'a si barbati'a, in costume lucrate cu multu gustu, esecutara joculu cu multa istetime si precisiune. Ar fi de doritu ca tinerii Sirieni se-si continue frumos'a loru programa si publiculu romanu se-i spriginisca.

Spre scire domniloru invetiatori.

La autorulu **Ioanu Tuducescu**, invetiatoriu in Lipov'a, sunt de vendiare urmatorele manuale pentru scol'a poporala romana:

1. *Limb'a romanesca*, cu 20 cr. exemplariulu.
2. *Introducere in economia* editiunea a II. cu 20 cr. exempl.
3. *Istori'a naturala*, cu 20 cr. exempl.
4. *Socot'a teoretica si practica*, partea I si a II, fiacare parte cu 20 cr. exempl.
5. *Geografi'a*, partea I si a II, erasi cu 20 cr. exemplariulu.
6. *Esercitiu intuitive*, pentru invetiatori, cu 40 cr. exemplariulu.

Dela 10 exemplarie se da unulu pe de-asupra (rabatu).

Concurse.

Pe vacant'a statiune invetiatorésca din **Meziadu**, indiestrata cu emolumintele anuali 105 fl. 4 cubule gra'u, 4 cucurudiu. 8 orgii de lemne, din care are a se incaldi si scol'a, dela 270 numere cate o portia de fenu si unu fuioru, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 21 Septembrie st. v. 1880, pana candu recurrentii cari debue se posieda calificatiune receruta, se avisedia a-se presenta in vre-o duminica seu serbatore in S. Biserica spre documentarea desteritatii sale in cantari si tipicu si a substerne recurselu loru provideute cu testimoniu de calificatiune inspectorelui cercualu de scole P. On. D. Elia Mog'a in Rabagani. — sub sau la adresa Comitetului.

Comitetulu parochialu.

Dimitrie Burticu.

Gavrilu Cornea.

Moisie Laza.

Spridonu Burticu.

Flore Ivanu.

Popoviciu Theodoru m. p.

Presiedinte.

Cu mine in contielegere: **Eli'a Moga** m. p. Inspect. cerc. de scole in cerculu Meziadului.

Pentru ocuparea parochiei vacante din **Bucovetiu** se escrie concursu pana in 4. Octobru a. c. st. v.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia suntu: un'a sessiune parochiala, o gradina estravilana, birulu si stolele indatinate dela 245 de case aflatorie in comun'a parochiala.

Dela recurinti se recere calificatiunea pentru parochiile de prim'a clasa, avendu a se presentá in vre-o Duminica ori serbatore in s. biserica pentru a-si areta desteritatea in cantare si respective in cuventare.

Recurselu instruite dupa cerintele Statulului Organicu se voru trãmite R. Domnu protopresbiteru alu Timisiorii Meletiu Dregheciu pana in 4 Octobru a. c. st. vechiu.

Bucovetiu, in 20 Augustu 1880.

Georgiu Chirit'a m. p.

presied. com. par.

Ioanu Surdu m. p.

notariulu com. par.

Cu scirea si invoirea mea: **Meletiu Dregheciu** m. p. protopresbiterulu Temisiorii.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la clasá a II-a gr. or. din **Borosineu** in inspectoratulu Jenopoliei, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe diu'a de 21 septembrie a. c. st. v.

Salariulu anualu: in bani gata 300 fl. pentru scripturistica 6 fl. pentru curatirea si incaldirea scólei 15 fl. 10 orgii de lemne din care are a se incaldi si scóla cortelu liberu si pentru legumi jumatare din gradin'a dela scóla noua.

Dela recurinti se cere 4 clase gimnasiale, seu 3 reale, testimoniu de preparandie si de calificatiune si in vreo Duminica ori serbatore pana la diu'a alegerei se-se presenteze la sant'a biserica ca se si arate desteritatea in cantari si tipicu.

Recurselu adresate comitetului parochialu se voru trãmite inspectorelui scolariu Nicolau Beldea in Borosineu, care e si posta ultima.

Borosineu 26 augustu 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Nicolau Beldea** m. p. inspectoriu scol.

Pentru parochi'a **Ceisóra** se escrie concursu pe langa urmatorele beneficii parochiale:

1. Paméntulu parochialu parte fenatiu parte aratoriu cu unu venitu anualu de 260 fl.
2. Dela 80 case cate una di de lucru cu mana in pretiu 16 fl.
3. Dela 20 case cate una di de lucru cu boi in pretiu de 30.
4. Din inmormentari 50 fl.
5. Din cununii 30 fl.
6. Din gradina parochiala unu venitu de 8 fl.
7. Din boteze — masluri — si alte accidentii 20 fl.

Sum'a 414 fl. v. a.

Pana la 28 Sept. candu se va tinea si alegerea aspirantii de a fi alesi la acést'a parochie se-si trãmite recurselu la protopresbiterulu tractualu Pr. On. D. Eli'a Moga adresate comitetului si ajustate cu documintele recerute pentru o parochia de a III. clasa. Datu in Ceisóra 15. Augustu v. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Eli'a Moga** m. p. Prot. Papmezeului.

Se escrie de nou pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. rom. confesionala din comun'a *Socolariu*, protopresbiteratul Bisericei-albe, Comitatulu Carasiu cu terminu *pana in 28 Septembrie 1880 st. v.* in carea diua va fi alegerea.

Emolumintele sunt:

- a) Salariu fixu in bani gata 310 fl.
- b) Spese conferintionale 10 fl.
- c) Pausialu de scripturistica 5 fl.
- d) Pausialu pentru curatirea scólei 6 fl.
- e) diece orgii de lemne din care are amesuratu a se incaldi si scól'a.

f) Pamentu 2 jugere de livade, trei gradini de legumi si quartiru liberu, de nou edificatu acuma.

Doritorii de a ocupá acestu postu vacantu, sunt avisati a-si substerne recursele lor beneinstruate conformu prescrieloru stat. org. bis. Pré On. D. Josif Popoviciu protopresbiteru in Jamu celu multu pana in 24. Septembrie a. c. st. v. cáci cele mai tardie incurse nu se voru considerá. In fine doritorii de a ocupá acestu postu au a se presenta in vre-o duminica ori serbatóre in s. biserica, pentru de a-si areta desteritatea in cantarile si tipiculu bisericescu.

Socolariu in 17. Augustu 1880. st. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Pré. O. D. **Josif Popoviciu** m. p. in protopresbiteru in Jamu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a II din opidulu *Capolnasiu*, — inspectoratulu Birchisiului protopresbiteratulu Lipovii — se deschide concursu *pana la 21 Septembrie a. c.*, candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: I. in bani gata 357 fl. 50. II. pentru conferintie 10 fl. III. pentru scripturistica 10 fl. IV. Cortelu liberu. V. Gradina de legume de 1 jugeru. VI. 40 m. c. de lemne din care ase incaldi si scól'a.

Recurentii voru avia ase presenta in una duminica séu serbatóre la biserica de ase face cunoscuti cu poporulu, si asi aratá desteritatea in cantare, cei cu clase gimnasiale voru fi preferiti — petitiunile se voru substerne inspectorelui de scóle per: Kápolnás in Bacamezcu.

Capolnasiu 31 juliu 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Laurentiu Barzu** inspectoru de scóle.

Conformu decisului Venerab. Cons. gr. or. ara. danu dtto. 15/17 septembrie an. tr. nr. 1867/427 scol. pentru deplinirea postului invetiatorescu de a III cl. la scólele normali tractuali din *Halmagiu* se escrie concursu cu terminulu *de alegere 20 Septembrie a. c.*

Emoluminte anuali: 500 fl. v. a. salariu si 40 fl. v. a. pentru lemne, care suma se solvesce in rate decursive.

Aspirantii la acestu postu sunt avisati, recursele instruate in sensulu statutulu organicu, si cu testimoniu, ca au absolvatu cu succesu bunu celu putinu 4 clase gimnasiale, ale adresa Comitetulu protopresbiteralu, si a le trimite subscrisulu pana la 19 Septembrie a. c.

Halmagiu, 16 augustu, 1880.

Ioanu Groza m. p.
protopopu si inspectoru scol.

Pentru deplinirea definitiva a statiunilor invetiatoresci din protopresbiteratulu Halmagiului:

1. *Vati'a de josu* cu emoluminte anuali: 250 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; *diu'a de alegere 15 sept.*

2. *Lazuri* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; *diu'a alegerei 16 septembrie.*

3. *Aciu'a* cu emoluminte anuali: 300 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; *diu'a de alegere 17. septembrie.*

4. *Dumbrava* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; *diu'a alegerei 18 septembrie.*

Doritorii de a ocupá ver uuulu din aceste posturi sunt avisati recursele instruate in sensulu statutulu organicu ale adresa comitetulu parochialu respectivu si ale trimite subscrisulu pana la diu'a alegerei.

In contielegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioanu Groza m. p.
protopopu si inspec. scol.

In urm'a decisului venerabilulu Consistoriu eparchialu gr. or. Aranu din 23. Iuniu a. c. Nr. 546. B. pentru deplinirea vacantei parochii *Rontó* din protopresbiteratulu Oradi-mari se publica concursu cu terminu *pe 21. Septembrie 1880. st. v.*

Emolumintele sunt 1/2. sesiune pamentu aratoriu, dela 72. case cate una vica-mesura de grau, stólele indatinat, quartiru liberu cu 3. chilii, gradina de legume, dela tóta casa una di de lucru; doritori de a recurge au se se arete in fatia loculu intru una duminica séu serbatóre, si recursele sale se le substerna protopresbiterulu concerninte Simeonu Bica in Oradea-mare — Nagy-Várad.

Rontó 17. Augustu 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Simeonu Bica** protop. Oradii-mari.

Se escrie concursu pentru deplinirea vacantulu protopresbiteratu alu *Borosineului* pe langa dotatiunea urmatóre:

I

din protopresbiteratu

a) dela fiecare parochu, administratoru parochialu si capelanu cu capelania sistemisata câte unu cubulu de cucurudiu sfarmatu:

b) dela fiecare cununia câte 2 fl. v. a. pentru siedula:

c) pausial pentru cancelari'a protopopésca pana la 200 fl. pe langa substernerea socotelei la sindulu protopopescu.

II

dela parochia din Borosineu

a) Un'a sesiune de pamentu parochialu in natura, din 32 de jugere.

b) birul preotiescu dela 130 de case dupa usulu de pana acuma.

c) Venítele stolare din acést'a parochia.

Recurintii au sé produca documinte autentice, cá pe langa sciintiele teologice posedu si cele juri-

dice séu barem filosofice, ori optu clase gimnasiale, si cá suntu bine meritati pe terenulu bisericescu conformu §-lui 3 din regulamentul pentru deplinirea protopopiatelor.

Terminulu pentru insinuarea recurselor se de-
fige *pe 17 septembrie 1880*, fiindu aceste, adresate comitetului protopopescu al Borosineului a se tramite Comisariului consistorialu Iosifu Goldisiu protosucelu episcopescu in Aradu; cand apoi in duminécia din 21 septembrie st. v. la 10 óre a. m. membrii Comitului protopopescu intranti la Borosineu voru censurá recursele intrate.

Datu in Borossebesiu la 10 Augustu 1880.

Comitetulu protopopescu.

In contielegere cu mine: **Josifu Goldisiu** m. p. Comisariu Consistorialu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din **Zimbru** in inspectoratulu Jenopoliei (Borosineu) cu terminulu de alegere *pe 14 Septembrie a. c. st. v.*

Salariulu 157 fl. 50 cr. v. a. 5 cubule de grau, 5 de cucurusu, 12 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scola, cuartiru cu gradina.

Dela recurenti se cere se produca testimoniu de preparandie, de calificatiune, si se aiba cunosciintia limbei magiare, apoi pona la dioa alegerei in vre-o duminéca ori serbatoare, sè se presenteze la s. Biserica de acolo, ca se si arate desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate comitetului parochialu se voru trimite pona la 7 Septembrie a. c. st. v. inspectorului scolaru Nicolau Beldea in Borosineu care e si posta ultima, cele mai terdiu intrate nu se voru lua in consideratiune.

Zimbru 9 Augustu 1880.

Comitetulu parochialu

Cu scirea mea.: **Nicolau Beldea** insp. scol.

Pentru statiunea invetiatorésca gr. or. din comun'a **Ravn'a** inspectoratulu Jenopoliei, cottulu Aradu se escrie concursu cu terminulu de alegere *pe 21 septembrie a. c. st. v.*

Emolumintele suntu: 70 fl. v. a. 5 cubule de grâu, 5 cubule de cucurudiu, 1 si $\frac{1}{2}$ jugeru pamentu aratoriu, 8 orgii de lemne din care este a se incaldi si scóla, cuartiru cu gradina de semenatu.

Doritorii de a ocupá acéstá statiune sunt avisati recursele lor instruite in sensulu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, celu multu pana la 15 septembrie a. c. st. v. ale trimite inspectorului de scóle Nicolau Beldea in Borosineu, care este si posta ultima. Recursele intrate dupa acestu terminu nu se voru lua in consideratiune.

Ravn'a 14 aug. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea** m. p. inspectoriu.

Devenindu postulu invetiatorescu din **Pustinisiu** in vacantia, prin acést'a se escrie concursu pre acelu postu cu terminulu de alegere *pe 7 septembrie st. v.*

Emolumintele suntu:

1. In bani gata 105 fl. v. a.

2. 50. meti grâu
3. 1 maja clisa
4. $\frac{1}{2}$ maje sare
5. 12 punti lumini
6. pentru macinatura 12 fl. v. a.
7. 2 stangini de lemne
8. 8 stangini de pale din care se va incaldi si scól'a

9. jumetate din venitul pomiloru si a pomeloru din scól'a de pomaritu

10. pentru visitarea mortului 30 cr. dela ingropatiuni unde va fi poffitu 20 cr

Reflectantii la acestu postu au a-si adresá recursele catra comitetulu parochialu din Pustinisiu prin Dlu inspectore scolaru. Iosifu Gradinariu per Vinga in Secsány.

Pustinisiu la 2 Augustu 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Josifu Gradinariu** m. p. inspéc.

Publicatiune de licitatiune minuenda.

Pentru acoperirea Bisericei rom. gr. or. cu sindila, ér a turnului cu plevu, repararea si varuirea interna si externa, se escrie concursu de licitatiune minuenda, carea se va tienea *la 31 augustu v. (12 septemb n.) 1880* la 11 óre a. m.

Pretulu esclamarii este: 1775. fl. v. a.

Doritorii de a intreprinde acést'a lucrare sunt avisati a se presentá la cas'a bisericei rom. gr. ort. din **Simandu** protopresviteratulu Chisineului, prevediuti cu vadiu de 10%, ér preliminarulu — si pana atunci — se póte vedea la oficiulu parochialu.

Simandu la 9/21. Augustu 1880.

Massimilianu Leucutia m. p.

Ioanu Voluntiru m. p.

presedt. comt. paroch.

not. com. paroch.

Alesandru Mihaloviciu in Aradu

recomanda onoratului publicu

NEGUTIETORI'A SA de MANUFACTURI, MODA si PANZARIA

din **piat'a Tököly**. edificiuulu institutului pedagogico-teologicu, asortata cât se póte mai bine si anume: *cu materii de haine, panza, sifonu batiste, piquet, servete, organtin, satinu bumbacu, ciorapi, bumbacu, ploiere,*

cum si haine gata pentru dame,

camei pentru barbati, femei si prunci, halate, perdele, madratie si plapome.

De asemenea

materii pentru reverendi, precum si reverendi gata, prapore si totu felulu de odóre pretiesci.

Tóte pe langa unu servitiu cât se póte *mai promptu si cu pretiuri reduse si moderate.*

NB. Totu odata facu cunoscutu onoratului publicu, cumcá in septimana acést'a caletorescu la Vien'a spre a'mi comandá vestminte de tómná si de iérna.